

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Richarda Tomana a soudkyň JUDr. Lady Závíškové a JUDr. Renáty Zimové ve věci

žalobce: **A. Sch.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem doc. JUDr. Tomášem Gřivnou, Ph.D.
sídlem Revoluční 1044/23, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO: 00025429
sídlem Vyšehradská 16/424, 128 10 Praha 2

o zaplacení částky 500 000 Kč s příslušenstvím a omluvu

o odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 30. 1. 2019, č. j. 15 C 142/2018-401

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích I., III. a V. **potvrzuje**.
- II. Ve výroku II. ohledně částky 200 000 Kč s příslušenstvím se rozsudek **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 15 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9% ročně od 13. 7. 2018 do zaplacení, jinak se **potvrzuje**.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 49 492,50 Kč k rukám doc. JUDr. Tomáše Gřivny, Ph.D., advokáta, do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 35 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení částky 465 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení (výrok II.), uložil žalované zaslat žalobci omluvný dopis, v němž by se mu omluvila za jeho nezákonné trestní stíhání, v jehož důsledku mu vznikla nemajetková újma (výrok III.), rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 37 150,50 Kč (výrok IV.), a dále rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 2 náhradu nákladů řízení ve výši 651 Kč (výrok IV.).
2. Soud prvního stupně rozhodoval o žalobě, kterou se žalobce domáhal náhrady nemajetkové újmy vzniklé v důsledku trestního stíhání zahájeného usnesením Policie České republiky ze dne 28. 8. 2015 pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Dne 23. 2. 2017 byla věc podle § 222 odst. 2 trestního řádu postoupena Městskému úřadu v Xxx, neboť se nejednalo o trestný čin, ale skutek by mohl být posouzen jako přestupek. V trestním řízení proti žalobci tak bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, kterým bylo usnesení o zahájení trestního stíhání. Žalobci v souvislosti s tímto trestním stíháním vznikla nemajetková újma spočívající ve velmi významném zásahu do morální, zdravotní, rodinné i pracovní ekonomické sféry jeho osobnosti. Svůj nárok u žalované uplatnil dne 12. 1. 2018, žalovaná zadostiučinění neposkytla. Žalovaná učinila nesporným uplatnění nároků shodných jako v žalobě, přičemž žalobci svým stanoviskem poskytla zadostiučinění ve formě konstatování, že v trestním řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, v ostatním jeho žádosti nevyhověla.
3. Soud prvního stupně na podkladě provedených listinných důkazů, zejména obsahem spisu Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 8 T 2/2016, a dále ze svědecké výpovědi svědka J. Š. (přítele žalobce), svědkyně H. K. (partnerky žalobce) a účastnické výpovědi samotného žalobce dospěl ke skutkovým zjištěním, které podrobně popsal v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku (bod 3. až 7.). Odvolací soud proto na tomto místě jen stručně shrnuje stěžejní skutková zjištění.
4. Dne 28. 8. 2015 bylo vydáno Policií České republiky usnesení o zahájení trestní stíhání žalobce pod č. j. KRPS 427980-313/TČ-2013-010381 pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Proti němu podal žalobce dne 4. 9. 2015 stížnost, která byla dne 17. 9. 2015 zamítnuta. Dne 11. 1. 2016 Okresní státní zastupitelství v Berouně podalo k Okresnímu soudu v Berouně obžalobu. Dne 28. 7. 2016 vydal soud vůči žalobci zprošťující rozsudek. Krajský soud v Praze napadený rozsudek dne 30. 11. 2016 zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Okresní soud v Berouně vydal dne 23. 2. 2017 druhý rozsudek, kterým bylo rozhodnuto vůči žalobci podle § 222 odst. 2 trestního řádu tak, že věc byla postoupena Městskému úřadu v Xxx k projednání do přestupkového řízení. Krajský soud v Praze zamítl dne 17. 5. 2017 stížnost státního zástupce. Statutární město Kladno v přestupkovém řízení, týkajícím se mimo jiné i žalobce, odložilo věc, a to rozhodnutím ze dne 8. 2. 2018, neboť došlé oznámení neodůvodňovalo zahájení řízení o přestupku nebo předání věci. V roce 2015 bylo u Městské policie Xxx zaměstnáno 18 strážníků, mimo jiné i žalobce, přičemž trestně stíhání v předmětném řízení nebyli pouze tři strážníci. Řízení bylo provázeno masivní medializací. Z výpovědi žalobce a svědků J. Š. a H. K. soud prvního stupně zjistil, že došlo k zásahu do osobnostní sféry žalobce, a to jednak ve sféře rodinné, kdy žalobce v důsledku trestního stíhání začal být apatický, přestal se zajímat o děti, uzavíral se sám do sebe, nehrál si s nově narozenou dcerou, přestával komunikovat i s partnerkou, nestaral se

o nemocného otce. Stejně tak došlo k zásahu do jeho zdravotního stavu, žalobce trpěl apatií, měl vyšší xxx xxx, který řešil již od mládí, v době trestního stíhání mu však byly podávány silnější léky. Měl problémy s usínáním a s nespavostí. Dále se z důvodu trestního stíhání a jeho medializace obával chodit do společnosti. To vše se dotýkalo také otce žalobce, který byl ve vesnici od narození a znal se se všemi lidmi. Žalobce se také bál o svou budoucnost. V případě, že by byl trestně odsouzený, nemohl by dále vykonávat svoji pozici u Městské policie v Xxx. Tyto obavy o budoucnost a možné existenční problémy se projevovaly i v psychické rovině žalobce. Žalobce pomoc psychologa ani psychiatra nevyhledal.

5. Soud prvního stupně věc posoudil podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon“), zejména podle § 1, § 2, § 5 písm. a), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 13 odst. 1 a § 31a zákona. Na základě zjištěného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospěl k závěru, že v trestním stíhání žalobce vedeném u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 8 T 2/2016 došlo k vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 7 zákona, neboť žalobce byl v průběhu trestního stíhání obžaloby v plném rozsahu zproštěn. Přihlédl ke skutečnosti, že Magistrát města Kladna shledal, že jednání žalobce nenaplnilo ani znaky přestupku a že žalobce za jednání, které mu bylo kladeno za vinu, nebyl ani kárně postižen. Soud prvního stupně s odkazem na judikaturu NS uzavřel, že je dán odpovědnostní titul a dále se zabýval tím, zda je na místě žalobci přiznat zadostiučinění za tvrzenou nemajetkovou újmu. Jelikož se jednalo o odpovědnostní titul z nezákonného rozhodnutí, nikoliv z nepřiměřené délky řízení, nebylo namístě újmu presumovat, ale prokazovat (např. rozhodnutí ÚS sp. zn. IV. ÚS 428/05).
6. Soud prvního stupně proto zjišťoval intenzitu, kterou trestní stíhání zasáhlo do osobnostních práv žalobce, i to, jaká forma a jaká výše odškodnění je nezbytná k reparaci takto vzniklé nemajetkové újmy. Nesouhlasil přitom se závěrem žalované, že žalobci nepřisluší náhrada nemajetkové újmy z důvodu, že soudy v odůvodnění svých rozhodnutí uváděly, že se žalobce jednání, které naplnilo znaky přestupku či kárného provinění dopustil, a přiznané zadostiučinění by tak bylo v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti. Soud prvního stupně zdůraznil, že smyslem a účelem zákona je, že se poškození nedopustili protiprávního jednání. I když odůvodnění usnesení soudu eventuálně shledávalo v jednání žalobce možný přestupek, je nutné poukázat na rozhodnutí Magistrátu města Kladna ze dne 8. 2. 2018, které stíhání žalobce za přestupek odložilo, neboť došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo předání věci. Dále je nutné poukázat i na skutečnost, že žalobce byl soudem prvního stupně zproštěn obžaloby pro skutek, kterého se měl dopustit, který mu byl dáván za vinu, a to v rámci vydání prvního rozsudku. Žalobce nebyl kárně ani jinak stíhán. Soud prvního stupně tak neshledal, že by přiznání zadostiučinění v penězích bylo v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, přičemž odkázal i na samotné odůvodnění usnesení Okresního soudu v Berouně sp. zn. 8 T 2/2016, kterým byla věc postoupena k možnému přestupkovému řízení. Za dané situace soud prvního stupně nedospěl k závěru, že by se žalobce dopustil úmyslně protiprávního jednání nebo jednání, které by bylo v rozporu s dobrými mravy.
7. Ohledně samotné satisfakce za vzniklou nemajetkovou újmu přihlédl k tomu, že trestní stíhání žalobce trvalo cca 2 roky, věc byla projednávána na dvou stupních soudní soustavy a následně v rámci přestupkového řízení. Zohlednil i skutečnost se jedná o nikoliv velké město, město Xxx, i to, že žalobce nebydlí přímo v Xxx, nýbrž ve Xxx, což je malá obec. Jelikož věc byla hojně medializována, byť jméno žalobce přímo nezaznělo, veřejnost byla díky tomu schopná dovodit, že i žalobce je účasten na tomto trestním stíhání. Soud přihlédl i ke skutečnosti, že žalobce nebyl v důsledku trestního stíhání postaven mimo službu u

Městské policie v Xxx a tuto dále vykonával. U žalobce však docházelo ke zmenšení autority u kontrolovaných osob právě v důsledku medializace trestního stíhání. Soud prvního stupně dále zohlednil, že v důsledku trestního stíhání došlo k zásahu do rodinného života žalobce, stejně tak i do jeho psychické pohody. Žalobce začal být zádumčivý, stranil se společnosti a začal zanedbávat svoji rodinu i povinnosti otce a partnera. Trpěl nespavostí, byly mu nasazeny silnější léky na snížení xxx xxx.

8. Jelikož žalobce přes vyzvání nepředložil ke komparaci žádná vhodná rozhodnutí soudů vyšších instancí, popřípadě Evropského soudu pro lidská práva, použil soud prvního stupně rozsudek v řízení sp. zn. 15 C 289/2014-65 ze dne 17. 7. 2015 a Městského soudu v Praze sp. zn. 69 Co 443/2015-98, kdy trestně stíhanou byla policistka České republiky také za trestný čin v souvislosti s výkonem jejího zaměstnání a bylo jí přiznáno odškodnění nemajetkové újmy částkou 35 000 Kč. Soud prvního stupně shledal shodu ve vzniku nemajetkové újmy i v jejích projevech v osobnostní sféře poškozené, a dospěl k závěru, že je na místě přiznat částku obdobnou, tedy částku 35 000 Kč. Jedná se o částku, která není v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, přičemž právě tato částka je schopna vzniklou nemajetkovou újmu účinně nahradit.
9. Soud prvního stupně současně přiznal žalobci písemnou omluvu, která podpoří reparaci vzniklé nemajetkové újmy, přičemž dospěl k závěru, že přiznaná forma omluvy je plně dostačující, když neshledal důvodu takto požadovanou a definovanou omluvu zveřejňovat, a to v žalobcem požadovaných médiích. Soud prvního stupně vyložil, že za uveřejňování skutečností týkajících se trestního stíhání žalobce nenese odpovědnost Česká republika, ale přímo média. Žalobce se mohl domáhat zveřejnění dodatečné informace nebo dalších informací ohledně ukončení trestního stíhání přímo vůči konkrétním médiím podle tiskového zákona a v případě, že by shledával dehonestující takovéto výroky nebo články uveřejněné v médiích, mohl se domáhat i nemajetkové újmy podle občanského zákoníku vůči těmto subjektům. Soud prvního stupně dále přiznal žalobci plnou náhradu nákladů řízení, neboť co do základu byl žalobce ve sporu úspěšný.
10. Proti výroku II. ohledně náhrady nemajetkové újmy ve výši 200 000 Kč a nákladovému výroku IV. podal žalobce včasné odvolání. Namítal, že zamítavý výrok II. nereflexuje výši zadostiučinění přiznávaného v obdobných případech, a tedy ani zákonná kritéria § 31a zákona. Těmito kritérii jsou podle rozsudku NS ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 povaha trestní věci, délka trestního stíhání a následky v osobnostní sféře žalobce. Žalobce zdůraznil, že byl trestně stíhán pro trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákona se sazbou trestu odnětí svobody až 5 let, přičemž trestní stíhání trvalo 1 rok a 11 měsíců. K následkům, které žalobce utrpěl v osobnostní sféře, odkazuje na závěry napadeného rozsudku, s nimiž se ztotožňuje. Soud prvního stupně ke komparaci použil rozsudek, který se však odlišuje od případu žalobce, neboť v dané věci nedošlo ke vzniku nemajetkové újmy v takové intenzitě jako u žalobce. Typická pro žalobce je masová medializace v důsledku trestního stíhání i nevhodné chování okolí vůči žalobci. Označil tři řízení, v nichž Nejvyšší soud v obdobných případech neshledal přiměřeným peněžní zadostiučinění dokonce vyšší, než soudem prvního stupně přiznané v případě žalobce. I v dalších obdobných věcech např. u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 35 Co 457/2015 nebo u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 27 C 160/2013 bylo poškozenému přiznáno odškodnění ve výši 2 500, resp. 2 683 Kč za měsíc trestního stíhání, a to při obdobných parametrech s věcí žalobce. Žalobci byla ale přiznána pouze částka 1 522 Kč za měsíc trestního stíhání. Žalobce tak má za to, že mu náleží celá požadovaná částka 200 000 Kč, která je předmětem odvolání. Žalobce současně nesouhlasí s vyčíslením nákladů řízení, neboť mu nebyla přiznána náhrada za dvě vyjádření- doplnění

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

žaloby ze dne 2. 8. 2018 a 12. 9. 2018, ačkoli se jednalo o účelně vynaložené náklady. Soud prvního stupně měl dále žalobci přiznat náhradu nákladů řízení ve výši 100%, neboť byl ve věci co do nároku na nemajetkovou újmu zcela úspěšný. Navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. i IV. a současně aby žalobci přiznal i náhradu nákladů řízení odvolacího.

11. Proti tomuto rozsudku podala odvolání v zákonné lhůtě i žalovaná, a to do výroků I., III., IV. a V. Vytkla soudu prvního stupně nesprávné právní posouzení věci, i když nerozporovala, že je dán odpovědnostní titul státu k náhradě nemajetkové újmy spočívající ve vydání nezákonného rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 8 T 2/2016. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že věc byla hojně medializována, a byť jméno žalobce přímo v článcích nezaznělo, veřejnost byla schopná si dovodit, že i žalobce je účasten trestního stíhání, dále že trestní stíhání netrvalo dlouho, necelé dva roky, a ačkoliv žalobce nebyl po dobu trvání trestního stíhání postaven mimo službu, docházelo u žalobce ke zmenšení autority ze strany kontrolovaných osob. Zohlednil i konkrétní zásahy do psychické pohody žalobce. Žalovaná však nesouhlasí se zhodnocením míry intenzity zásahu trestního řízení do sféry žalobce stran samotného jednání žalobce, které nebylo podle názoru soudu v rozporu s dobrými mravy. Přestože po formální stránce je usnesení o postoupení věci, jímž došlo ke zrušení usnesení o zahájení trestního stíhání, nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona, s vydáním takového rozhodnutí nemůže být spojován nárok žalobce na náhradu škody, neboť smyslem a účelem zákona je, že se poškozený nedopustil protiprávního jednání. Protože se žalobce uvedeného činu dopustil, přiznání zadostiučinění by bylo v přímém rozporu se zásadou „*ex iniuria ius non oritur*“. Jak soud prvního stupně, tak i soud odvolací uváděly, že se žalobce jednání, které naplňovalo znaky přestupku či kárného provinění, dopustil. Důvody k zahájení řízení o přestupku nebyly shledány proto, že žádná skutková podstata přestupku neodpovídá trestnému činu zneužití pravomoci veřejného činitele. Dle názoru správního úřadu ale strážníci mohli svým jednáním porušovat interní předpisy Městské policie Xxx, když nepostupovali v souladu se svými povinnostmi, ale akceptovali zavedený systém. Řešení je však v kompetenci zaměstnavatele, a to města Xxx. Tomu, že se žalobce a ostatní strážníci dopouštěli protiprávního jednání, svědčí i to, že jejich velitel, který zavedl předmětný systém, byl za uvedené jednání odsouzen. Žalovaná sice nepopírá, že žalobce plnil interní předpisy a pokyny nadřízených, ale stran morálnosti není spravedlivé za takové jednání přiznávat zadostiučinění, a to ani formou omluvy. Žalobce se dopustil jednání kladeného mu za vinu, i když se nejedná o jednání protiprávní ve smyslu trestního zákoníku. Žalobce akceptoval zavedený systém, proto se nelze divit tomu, že veřejnost na tuto skutečnost pohlíží negativně a odráží se to i v konfrontaci žalobce s veřejností. Co se týče medializace, tato byla namířena proti Městské polici v Xxx, nikoli proti žalobci samotnému. Navíc žalovaná neodpovídá za práci a způsob prezentace případu v médiích. Odkázala přitom na rozhodnutí NS ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011. Jestliže sdělovací prostředky o žalobci jakkoliv nepravdivě či zkresleně informovaly, necht' se domáhá nápravy u nich. Co se týče zásahu do života, je na žalobci, aby rozsah takové újmy prokázal. Co se týče pracovního života žalobce, zásah byl minimální. Žalobce stále působí na pozici strážníka, nebyl mu snížen plat, ani uložen kázeňský trest, ani nebyl postaven mimo službu. Žalovaná má za to, že by bylo v rozporu s dobrými mravy přiznat žalobci omluvu a peněžité zadostiučinění za stíhání pro skutek, který žalobce spáchal, bez projevu v trestní rovině z důvodu snížené společenské škodlivosti. Konstatování vydání nezákonného rozhodnutí je postačující. Dále žalovaná namítala, že jí nemá být uložena výrokem V. povinnost zaplatit České republice náklady státu, neboť Česká republika je od placení soudních poplatků osvobozena a současně organizační složky v působnosti jednoho správce kapitoly si při plnění svého předmětu činnosti navzájem neposkytují peněžité plnění. Navrhla, aby

odvolací soud napadený rozsudek změnil a přiznal žalované náhradu nákladů řízení.

12. Žalobce ve svém vyjádření k odvolání žalované zdůraznil, že trestní soud ve věci sp. zn. 8 T 2/2016 potvrdil, že se předmětný skutek stal, avšak nebyl shledán jako protiprávní, a už vůbec ne relevantním z hlediska trestního práva. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu poukázal na to, že nebyly splněny zákonné podmínky pro zavinění si vlastního trestního stíhání ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zákona, a je tak namíste přejít k odškodnění poškozené osoby. Jelikož jednání žalobce, jež mu bylo kladeno za vinu, není v rozporu s právem (žalobce nebyl postižen v rámci přestupkového řízení ani v pracovněprávní rovině), nemůže být v rozporu se zásadou *ex iniuria ius non oritur*. K odčinění vzniklé nemajetkové újmy nepostačí konstatování porušení práva, ale je třeba přiznání přiměřeného zadostiučinění v penězích. Ohledně medializace žalobce zdůrazňuje, že nelze uzavřít, že by mu nevznikla nemajetková újma jen proto, že tato medializace byla vedena směrem k Městské policii v Xxx. Přestože se nehovoří přímo o jeho osobě, ale o městské policii jako celku, jak vyplývá ze seznamu strážníků této policie, naprostá většina těchto strážníků (tj. 16 z 19) byla trestně stíhána v předmětné trestní věci. Příslušnost osoby žalobce k této policii v takovém případě nemajetkovou újmu dále prohlubovala, když každý ze strážníků včetně žalobce vnímal takovou medializaci jako vedenou proti vlastní osobě. Navíc podstatná část novinových článků byla publikována již v rámci přípravného řízení, ačkoliv tato část trestního řízení by měla být striktně neveřejná, a měl by to být právě stát, který má povinnost zajistit pozitivními opatřeními, že se tisk při zpravodajství o trestních věcech bude držet v mezích věcného a pravdivého zpravodajství. Žalobce současně nesouhlasí s argumentací žalované ve vztahu k posouzení zásahu do jeho pracovně ekonomické sféry. Zdůrazňuje, že samotné trestní stíhání pro něj bylo hrozbou spočívající v případné ztrátě zaměstnání. Zásahem by byl i případný zápis v rejstříku trestů způsobený odsuzujícím rozsudkem, kterým by mu ztížil následné uplatnění na trhu práce. Navíc se mu v období trestního stíhání narodila dcera a měl starost o ni a její výživou. Příjem žalobce byl v té době nejpodstatnější částí příjmu celé jeho rodiny.
13. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 o. s. ř. včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je z části důvodné. Odvolání žalované důvodným neshledal.
14. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí opatřil postačující skutková zjištění, z nichž mohl i odvolací soud vycházet, aniž bylo v rámci odvolacího řízení třeba doplňovat či opakovat důkazy. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná odpovídá za nemajetkovou újmu vzniklou žalobci v souvislosti s nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona a současně že je na místě odškodnění žalobce jak formou omluvy, tak i formou peněžní náhrady. Odvolací soud se stejně jako soud prvního stupně neztotožnil s argumentací žalované, že žalobci z hlediska obecné spravedlnosti finanční odškodnění a omluva nenáleží, protože se protiprávního jednání dopustil. Důvodem je skutečnost, že žalobce se nejen nedopustil trestného činu, ale ani přestupku a nebyl řešen ani kázeňsky, resp. zaměstnavatel mu ničeho nevytkl. Odvolací soud zde zdůrazňuje, že přestupkové řízení není pokračováním trestního stíhání; výsledek přestupkového řízení je z hlediska splnění podmínek odpovědnosti státu za újmu způsobenou uvedeným trestním stíháním nerozhodný. I postoupení věci do přestupkového řízení zakládá nezákonnost usnesení o zahájení trestního stíhání (srov. např. rozsudek NS ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 30 Cdo 3219/2016). Ve vztahu k žalobcem požadované omluvě odvolací soud s odkazem na ustálenou judikaturu dovolacího soudu uzavírá, že omluva je základní formou satisfakce („kompenzačním prostředkem první volby“ – R 57/2012), pročez by se poškozenému měla,

shledá-li soud vznik újmy, a poškozený ji žádá, vždy dostat (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 4342/2014, resp. ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 30 Cdo 6780/2015). Odvolací soud současně shledal správnými i závěry soudu prvního stupně, jimiž se vypořádal s požadavkem žalobce, aby byla omluva zveřejněna v jím určených médiích.

15. Jak uvedl soud prvního stupně, v projednávané věci nejde o vyvratitelnou domněnku vzniku nemajetkové újmy, jako je tomu u nepřiměřeně dlouhého řízení, a proto je nutné vznik takové nemajetkové újmy prokázat, stejně tak jako její intenzitu. Při stanovení formy a výše zadostiučinění vycházel v souladu s ustálenou judikaturou ze tří základních kritérií, a to z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání a z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby (srov. např. rozsudek NS ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, R 122/2012 civ.).
16. Co se týče povahy trestní věci, tou je závažnost trestného činu, pro který byl žalobce trestně stíhán, neboť ta zvyšuje intenzitu, s jakou trestně stíhaný trestní řízení negativně vnímá, a dále související hrozba trestního postihu, tedy druh trestu a jeho výše. Rovněž do povahy trestní věci spadá případné společenské odsouzení. Žalobce byl trestně stíhán pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku s trestní sazbou jeden rok až pět let trestu odnětí svobody, přičemž místo trestu odnětí svobody přicházel v úvahu i trest zákazu činnosti. S ohledem na dosavadní bezúhonnost žalobce přicházel reálně v úvahu trest uložený při spodní hranici trestní sazby a bylo lze očekávat, že by byl podmíněně odložen. Zásah do osobnostní sféry žalobce trval 1 rok a 11 měsíců, věc byla projednávána na dvou stupních soudní soustavy a následně v rámci přestupkového řízení. Zásah do osobnostní sféry žalobce sice nebyl nijak nestandardně dlouhý, ale ani nelze dospět k závěru, že by byl krátký.
17. Co se týče zásahů do osobnostní sféry žalobce, tyto se skládaly z jistých dopadů do jeho profesní sféry (přestože nebyl postaven mimo službu, měl obavu ze ztráty zaměstnání a následného zabezpečení rodiny, zvláště, když se mu narodilo další dítě; snížení autority jako strážníka ze strany kontrolovaných osob; k odsudku žalobce se strany kolegů nemohlo dojít, jelikož naprostá většina byla trestně stíhána pro totéž, naopak bylo lze očekávat vzájemnou podporu), do sféry soukromé a rodinné (narušení vztahů žalobce s rodinou z důvodu změn v chování žalobce; žalobce se stranil lidí, aby věc nemusel pořádkem vysvětlovat; omezil proto i své volnočasové aktivity; bydliště žalobce na malém městě) i zdravotní (nasazení silnějších léků na xxx, nespavost; žalobce ale lékařskou pomoc psychologa či psychiatra nevyhledal). Přestože tyto dopady do jeho osobnostní sféry nelze hodnotit jako zcela zásadní, je správný závěr soudu prvního stupně, že je tuto újmu třeba odškodnit v penězích a samotné konstatování porušení práva, které se žalobci od žalované již dostalo, není postačující.
18. Odvolací soud se však již zcela neztotožnil s provedeným srovnáním s jinými obdobnými případy. Soudu prvního stupně nelze nic vytknout, pokud po marném poučení žalobce podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., kdy neoznačil vhodná rozhodnutí ve srovnatelných věcech, a ani žalovaná s takovými návrhy nepřišla, přistoupil ke komparaci jen s jedinou jemu známou věcí, kterou považoval za srovnatelnou (srov. rozsudek NS ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. 30 Cdo 577/2017). Z již shora zmiňovaného rozhodnutí R 122/2012 totiž neplyne, že by se srovnání muselo vztahovat vždy k většímu počtu případů, když stejně tak R 67/2017 hovoří o „nalezení (srovnatelného) případu“ v jednotném čísle (srov. rozhodnutí NS ze dne 21. 1. 2020, sp. zn. 30 Cdo 303/2019).

19. Přesto když žalobce v odvolacím řízení navrhl ke komparaci i rozhodnutí odvolacího soudu týkající se odškodňování dalších strážníků Městské policie Xxx za vydání nezákonného rozhodnutí v téže trestní věci, použil odvolací soud ke komparaci právě tato rozhodnutí jako svou podstatou ke srovnání nejhodnější. Výše přiznaného zadostiučinění by se totiž neměla, bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu, podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném. Ve věci vedené u zdejšího soudu sp. zn. 68 Co 340/2019 a sp. zn. 15 Co 460/2019 bylo za zcela stejných skutečností spadajících pod kritéria povahy trestní věci a délky trestního stíhání, a při nepodstatně odlišných zásazích do osobnostních sfér poškozených příslušníků Městské policie Xxx, přiznáno poškozeným (dalším strážníkům) zadostiučinění ve výši 50 000 Kč a 55 000 Kč. Jelikož by se výše přiznaného zadostiučinění neměla významně odlišovat od zadostiučinění přiznaných v těchto věcech, shledal odvolací soud v tomto konkrétním případě odpovídací přiměřené zadostiučinění v celkové částce 50 000 Kč. Vyšší částka by již přiměřená nebyla, neboť rozhodnutí NS, na něž žalobce pro komparaci poukazyval již v podaném odvolání, se od projednávané věci odlišovala zejména v rovině zásahu do pracovní sféry. Jednalo se vždy o policistu či jiného zaměstnance státu postaveného po dobu trestního stíhání mimo službu, kterému byl z toho důvodu i krácen příjem. Ohrožení ekonomických zájmů poškozených tak bylo reálné, zatímco žalobce se v této věci důsledků spočívajících v omezení příjmů pouze obával. Také nedocházelo k odsudkům kolegů, neboť převážná většina z nich čelila stejné situaci jako žalobce.
20. Ve vztahu k argumentaci žalobce spočívající ve velké medializaci případu pak odvolací soud zdůrazňuje, že k tíži státu lze přičíst pouze případné mediální vyjadřování orgánů činných v trestním řízení, kteréžto způsobem umocňujícím újmu obviněného (obžalovaného) komentují jeho domnělou trestnou činnost (např. rozsah či způsob provedení), či dokonce způsobem, který výslovně či nepřímo vede k porušení presumpce neviny (k tomu srov. komentář k Úmluvě o ochraně základních práv a svobody, str. 792). Jakékoliv excesivní jednání orgánů činných v trestním řízení ve smyslu podávání konkrétních informací o obviněných ale v řízení nebylo ani tvrzeno. Není-li však takových vyjádření či postupů ze strany orgánů činných v trestním řízení, a medializace případu je tak prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení a obecných veřejných poměrů případu, nelze přičítat státu k tíži, že princip presumpce neviny byl narušen sdělovacími prostředky, či dokonce že jimi byl narušen ve značné míře. Zde totiž dochází k přetržení příčinné souvislosti mezi vedením trestního stíhání a skutečností, která újmu zakládá či zvyšuje (srov. rozhodnutí NS ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011). Otázka medializace případu tak není pro posouzení důvodnosti tohoto nároku relevantní.
21. Ze všech shora uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích o věci samé I. a III. podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil, v zamítavém výroku II. ohledně částky 200 000 Kč podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil, když žalobci přiznal ještě částku 15 000 Kč včetně žalobcem požadovaných úroků z prodlení, jinak jej podle § 219 o. s. ř. také jako věcně správný potvrdil. Odvolací soud konečně potvrdil podle § 219 o. s. ř. i napadený výrok V., neboť nepovažoval za důvodnou námitku žalované, že by náklady státu neměla platit, jelikož je od soudních poplatků ze zákona osvobozena. Ustanovení § 148 odst. 1 o. s. ř. však míří na předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, k němuž by došlo rozhodnutím soudu podle § 138 odst. 1 o. s. ř. Důvod, proč by žalovaná neměla mít uvedenou povinnost, nespočívá ani v tom, že se jedná na straně žalované rovněž o stát. K argumentaci žalované spočívající v tom, že by si organizační složky státu v působnosti jednoho správce kapitoly při plnění svého předmětu činnosti navzájem neměly poskytovat peněžitá plnění, odvolací soud pouze uvádí, není přílehlavá, jelikož žalovaná v tomto řízení vystupuje jako jakýkoliv jiný soukromoprávní subjekt práva.

22. V nenapadené části výroku II. zůstal rozsudek nedotčen (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).
23. O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 3 o. s. ř. a § 224 odst. 2 o. s. ř. Přestože byl žalobce v obou fázích řízení úspěšný pouze s částí svého nároku, jde o řízení, v němž rozhodnutí závisí na úvaze soudu, a proto i v případě jen částečného úspěchu je na místě přiznat žalobci plnou náhradu účelně vynaložených nákladů. Tyto náklady jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 2 000 Kč a náklady právního zastoupení. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 9 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „AT“) částku 3 100 Kč a paušální náhrada podle § 13 odst. 3 AT částku 300 Kč. Jedná se o 7 a 1/2 úkonu právní služby v řízení před soudem prvního stupně (převzetí zastoupení, sepsání žaloby, replika k vyjádření žalované ze dne 11. 12. 2018, účast u jednání dne 13. 12. 2018 a dne 24. 1. 2019, účast na vyhlášení rozsudku – 1/2 úkon, porada s klientem dne 10. 12. 2018 a dne 18. 1. 2019), 4 úkony v odvolacím řízení (porada před podáním odvolání, odvolání, vyjádření k odvolání žalované a účast u jednání), 12 paušálních náhrad hotových výdajů a 21 % DPH. Odvolací soud pak ve shodě se soudem prvního stupně neposoudil vyjádření - doplnění žaloby ze dne 2. 8. 2018 a 12. 9. 2018 jako účelně vynaložený úkon právní služby. Odvolací soud souhlasí s tím, že žaloba měla být perfektní od samého počátku a navíc uvedená podání, jakkoliv učiněná na výzvu soudu prvního stupně, nepřinesla žádná nová rozhodná tvrzení či doplnění tvrzení stávajících, čemuž odpovídá i jejich nevýznamný rozsah, obsahující zejména odkazy na žalobní podání. Současně nepřiznal ani náhradu za poradu s klientem za účelem přípravy žaloby, neboť tento úkon je již součástí úkonu převzetí věci a příprava zastupování a dále poradu před jednáním odvolacího soudu, neboť náklady na tento úkon právní služby již nepovažuje za účelné. Náklady řízení činí celkem částku 49 492,50 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek a z důvodů stanovených v § 237 o. s. ř., tedy jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Praha 14. května 2020

Mgr. Richard Toman v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.